

ד"ה להודיעך כחו דר"י שהקשו לשמענין כוחו דר"י דכוחו דהתירא עדיף א"כ מוכח דלא כמהרש"ל - וכן מבואר בש"ס ברכות ס' ע"א כח דהתירא עדיף ל"י, הרי מבואר דמה שאינו צריך לברך משום כוחו דהתירא - ועיינן במג"א סי' רט"ו ס"ק ו' ועיינן בתוס' ברכות י"ב ד"ה לא דחשוב קולא מה שאינו צריך לברך עוד הפעם ועיינן בחק יעקב או"ח סי' תע"ד אות ב' מה שהביא בשם מהרי"ל. ע"כ.

בגמ': ת"ר בני חבורה וכו' ואומר עליו קדושת היום ושני אומר עליו ברהמ"ז וכו'.

ובתב הראב"ד (בהשגות על הרי"ף) דזה דומה למי שהיו לפניו שתי תפילות מנחה ומוסף, דמנחה קודמת כיון שעתה הוא זמנה, ה"נ מקדים קידוש כיון שעתה הוא זמנו ע"כ.

ובתב ידידי הג"ר אליעזר קונשטט שליט"א (בקובץ מוריה שנה כ' גליון ה-ז ע' קלח): וצ"ע דבמס' ברכות (כח, א) ס"ל לר' יהודה דתפילת מוסף קודמת משום דזמנה עד ז' שעות, והויא מצוה עוברת. וא"כ ה"נ ברכת המזון הויא מצוה עוברת, דלאחר שיעור עיכול אינו יכול לברך, וה"ל להקדימה לקידוש ע"כ.

דף ק"ב ע"ב

בגמ': אמר רב הונא אמר רב ששת אין אומרים שתי קדושות על כוס אחד מאי טעמא אמר רב נחמן בר יצחק לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות.

הנה כלל מוסד הוא ש"אין עושין מצות חבילות חבילות", כלל זה מובא בש"ס שלשה פעמים, בגמ' (סוטה ח,א): "אין משקין שתי סוטות כאחת ואין מטהרין שני מצורעין כאחת ואין רוצעין שני עבדים כאחת ואין עורפין שתי עגלות כאחת לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות", במס' ברכות (מט,א) כלפי הדין שאין חותמין ברכה אחת בשתיים, היינו, שאין חותמין ברכה אחת בשני דברים כגון ברכת המזון בברכה שלישית אין חותמין מושיע ישראל ובונה ירושלים - "שאינן עושין מצות חבילות חבילות", וכן בגמ' כאן: "אין אומרים שתי קדושות על כוס אחד", כגון הגומר סעודתו עם

ס"ק ד') דסגי בפחות מכזית, לא סגי בלאו פת כיון שהוא מקום חדש ואכילה חדשה לא שייך לומר שהוא שייך לסעודה הקודמת ובטל אל הפת שלו, שהרי אדרבה בעינן מקום חשוב חדש.

נמצא יש לנו ב' אופנים:

א: בדיקה בדעתו מתחילה לאכול בשני המקומות, דאז כיון דלא הוי עקירה כלל והכל סעודה אחת, סגי שיאכל במקום האחרון דבר מה ולא בעינן דוקא פת.

ב: בלא בדיקה היה דעתו מתחילה לאכול בשני המקומות, דאז הוי עקירה, ובעינן לקבוע מקום סעודה חדש, אז בעינן דוקא פת, ויש אומרים אף כזית.

וע"ש שכתב לודן בנוגע למנהג הרגיל בכלל ישראל, שהרוצים לעקור מסעודתם לילך למקום אחר ולברך שם, מכוונים בשעת ברכה על אכילת ב' במקומות וא"כ במקום האחר אוכלים שם חתיכת פת, ומברכים ברכת המזון.

הנהגה זו פשטה כבר לפני זמן רב והובא לגבי שאלה אחרת באשל אברהם (בוטשאטש) סי' קעח סעי' א'.

אלא שלפעמים נוהג זה מסובך, כגון בבואנו לסעודת שבת שבע ברכות והשולחנות ערוכים בכל טוב אבל אין למצוא גם חתיכת פת אחת, כי כבר הורידו מן השולחנות כל שארית מן הסעודה.

ולפי הנ"ל יש לודן הרבה במנהג זה אי בעי שיאכל במקום השני שהולך אליו פת או אפי' כזית ע"ש עוד בזה.

דף ק"ב ע"א

בגמ': להודיעך כוחו דר"י וכו'.

וברשב"ם: הלכך הכא כח דאיסורא עדיף ע"כ.

ובתב המהרש"ל בחכמת שלמה: ואני אומר אדרבה, הכא הוא כח דהיתרא שמיקל לברך עוד ולא חיישינן לברכה לבטלה להיות עובר משום לא תשא. לאפוקי רבנן דמחמירי שלא לברך כי הברכות אינן מעכבות ודו"ק עכ"ל. והמהרש"א חולק עליו. והוא פלוגתא יסודית בגדר "כוח דהיתרא עדיף".

ובתב הגאון מטשעביץ זצ"ל בספר הזכרון זכר שלמה - גולדשטוף (ע' תמט): ומדברי התוס' בברכות ד' ט"ו